

Előfizetési árak:

estén vagy házhoz küldve:

Egész évre. 20.— kor.

Félévre . 10.— kor.

Negyedévre 5.— kor.

Egy hónapra 1.70 kor

Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja.

Egy □ cm. területenként 8 fillér.
Nyilttér és magánérdekű közlemények soronként 40 fillér.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Felelős szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Átalakulás.

Debreczen, decz. 28.

Nem tagadhatjuk, hogy a közgazdasági élet minden terén kétségbeejtő állapotokkal találkozunk. Egész társadalmi osztályok panasza hangzik felénk; kereskedő, iparos és gazda mindnyájan szorongatott helyzetükről, a jövő bizonytalanságáról beszélnek s a versenyt tűrhetetlennek mondják s az államtól kérnek védelmet és segílyt. A magánvékenység a legszűkebb korlátok közé szorul vissza a kereskedelmi és ipari vállalkozásoknál s az eddig virágzó állapotban levő vállalatok is állami támogatásra szorulnak.

Mi az oka ez általános depresszióknak? Talán az újabb meghonosodott kartellek, ringek és trusteok idézték elő ezt a gazdasági hanyatlást? Alig hihető; hiszen napról-napra tapasztaljuk, hogy az ily érdekszövetkezetek rendszerint csufos kudarczczal végződnek, mert az egyik helyen mesterségesen előidézett értékelkedést rendszeren kihasználják a szomszédos országok. A tultermelés ellen hallunk aztán panaszt, pedig

nem itt van a hiba, hanem abban, hogy a fogyasztás csökkent.

A létért való eme küzdelemben nemesak a gazdasági foglalkozásban dolgozó osztályok, hanem a szellemi munkások is osztályrészesek. A verseny az értelmi működés embereire is ránehezül. Az intelligens pályák annyira túl vannak tömve, hogy szinte csodálkozhatunk azon, hogyan tudnak egyáltalában a megélhetés eszközeihez jutni. Ennek a hátrányos körülménynek aztán az a nem kevésbé szomorú következménye van, hogy az életpályát választó fiatal emberek túlnyomó része az önálló keresetpályák veszélyeit kerülni óhajtvá, állami hivatal keresnek s az állami hivatalnoki kar folyvást szaporodik s terhessé lesz a társadalomnak. Az állami szolgálatban levő alkalmazottakat pedig oly csekély díjazásban részesítik, hogy a hivatalnok legtöbbször nem képes magát és családját fentartani a szűk jövedelemből, a minek következménye a sikkasztás és a megvesztegetések elfogadása.

Társadalmunk e nagy betegségének meggyógyítása a mai rendszer keretében nem eszközölhető. Át kell

alakítanunk a társadalom egész szervezetét, mely átalakulásnak föltételét azon elvnek kell képeznie, hogy az egyén találja meg a maga boldogulásának eszközeit s munkájának teljes értékét nyerve ellenszolgáltatás gyanánt. De ez a cél is csak úgy érhető el, ha maga az állam is átalakul az újabb társadalmi elméletek kívánalmai szerint akként, hogy kuffeje lesz a magántulajdonnak. Mily óriási átváltozásnak kell addig végbemennie, míg a mai társadalmi és államszervezet odáig eljut, hogy az egyén megélhetését minden körülmények között biztosítani fogja, azt az állam történelmi fejlődésének egyes mozzanataiból megítélhetjük, ha visszatekintünk például csupán azon változásra, míg a hűbéri államból az ugynevezett jogállam rendszere kifejlődött.

A fejlődés folyamata azonban szükségszerűség, melyet az államhatalom erősödése okvetlenül magával hozand.

Mi tehát a legközelebbi teendőnk? Nem egyéb, mint az államhatalom megszilárdításának munkálása. Főként áll ez a magyar államra, mely a társadalom annyi

TÁRCZA.

Az öreg pap.

Irta: Henri Lavedan.

Az éj sötét volt, mint a korom s a menybölt fekete, mintha gyászlepellet lett volna bevonva, mikor Laine abbé elindult Solmiére felé. Holofernes, a szekérébe befogott csaisi, az imént már megállott, de néhány atyai szelidségre valló figyelmeztetés után megint csak elindult; sőt Holofernes még az ügetésre is rászánta magát s rövidesen jókora utat megtett. Nagyon erős és szófogadó volt, mint minden számár, a melyet ritkán szoktak verni. — A gazdája ostorral soha sem nyult hozzá, már csak azért se, mert nem is volt ostora; egy-egy jó szóból vagy a gyeplő rángatásából is megértette Holofernes, hogy mit akar a gazdája.

De ma, ezen a tikkadt, borult estén az abbé nagyon szerette volna, ha a számárnak szárnyai lettek volna; folyton nógatta, mert nagyon messze kellett mennie s noha már egy órával ezelőtt elindultak: az utnak még felét sem tették meg.

Lesprik, a levélhordó jelentette neki, hogy Doracloux vasuti őrnék a felesége nagyon beteg, reggelre bizonyosan meghal s kétségbe van esve, hogy nem veheti föl halála előtt az utolsó kenetet.

Az abbé, mikor ezt hallotta, azonnal felöltözött s felköltötte Holofernest is, a ki különben már régóta hozzá volt szokva ezekhez az éjjeli kirándulásokhoz.

Mikor a kordéba befogott, a templomba sietett, a régi tabernaculumból kivette a

szent ostyát s minden egyebet a táskájába tett, amire szükség volt s elindult vele.

Már negyed tizre járt az idő s az egész faluban mindenki aludt. Lacabasse, az egyházfi csupa hivatalos buzgalomból is ajánlkozott rá, hogy a papot elkiséri; az abbé azonban nem fogadta el ezt az ajánlatot már csak azért sem, mert Lacabasse már elmúlt hetvenegy éves. Az öreg szolga ellenezte ezt az éjjeli kirándulást és a cseléd is rosszat jósolt a papnak s nagyon ajánlotta neki, hogy egyedül ne menjen át az orléansi erdősegen, a melyen keresztülment a solmiéresi országut.

Az abbé azonban arra gondolt, hogy az isten az utitársa s így nem kell félnie semmitől. Az ezüst szelenczébe tett szent ostyát a zsebébe dugta, felült a kordéra s imádkozva elindult. A rudra lámpát akasztott s így látott annyit, hogy nem kellett az árkoktól félnie. Különben is oly sötét volt, hogy e lámpa nélkül lehetetlenség lett volna eligazodnia.

Mikor a loup-pendui ligetet elhagyta, a pap egyszerre azt hallotta, hogy valaki járkal a közelben. S Holofernes egyszerre megállott. Az abbé soha sem félt semmitől, mert egész életében mindig gondolt a halálra; az volt a meggyőződése, hogy a bűn a legborzasztóbb gyilkos és csak a vétkeink fenyegetnek bennünket veszedelemmel. — Tehát nem ijedt meg most sem, hanem nagy lelki nyugalommal, hangosan így szólt:

— Van itt valaki?

— Igenis van, — válaszolt valaki a sötétben.

— Persze valaki olyan ember, aki eltévedt? — kérdezte a pap.

— Igen, valaki, aki eltévedt s szeretne Thiéxy felé menni.

— Ha így van a dolog, — szólt a pap — akkor szálljon fel a kordéra. Én is arra megyek.

Néhány másodperc múlva megreescent a kordé s a pap észrevette, hogy egy nagy kövér ember ült melléje.

Azonban olyan sötét volt, hogy az utitársa arcát nem ismerte föl. Valószínűleg valami munkásember, gondolta magában s azért olyan durva és elszánt az arc kifejezése, mert a sok nehéz munka eldurvította.

— Ön tehát pap? — szólt az idegen.

— No, előre!

A kordéval elindult Holofernes; néhány percnyi hallgatás után így szólt az abbé:

— Na, most nem olyan idő van, hogy érdemes volna az erdőbe sétálni.

— De nem ám! — válaszolt az idegen.

— Miért nem, barátom?

— Az utonállók miatt. Vagy nem hisz az utonállókban?

— Nem nagyon s ha vannak is utonállók: szomorú dolog, hogy vannak.

Megint elhallgattak.

— Ha nem veszi rossz néven a kérdésemet, plébános ur, hova megy most éjjel, a mikor aludni kellene?

— Egy haldoklót kell az Utolsó Vacsorában részesítenem.

— Mindjárt gondoltam. S messze lakik ez a haldokló?

— Thiéxytől nem messze; a vasuti őrné haldoklik. Nem ismeri?

— Nem.

— Akkor ön nem idevaló?

különböleg egymással ellenséges elemei között az erők kiegyenlítésének nagy feladatát végezi. Minden akadályt, mely a magyar állam kifejlődését gátolná, s annak erejét csökkentené, kötelességünk elhárítani s oda kell működünk, hogy az minél erősebb és hatalmasabb legyen. Különösen alkalmas pedig az államhatalom gyöngítésére azon két ellenhatás, melyet a nemzetiségek és a klerikális néppárt gyakoroltak a magyar állameszmével szemben.

A mi a nemzetiségeket illeti, ezek a Széll Kálmán kormányzata alatt nem lépnek fel oly nyílt sissakkal, mint az előző kormány idejében, mely magaviseletük azon tapintatos és körültekintő politikának tulajdonítható, mit a miniszterelnök inaugurált. E nemzetiségi politikának főelve az, hogy el kell mennünk a nemzetiségekkel szemben a méltányosság legszélsőbb határáig, de a legmerevebb visszautasításban kell részesítenünk minden kezdeményezést, mely a magyar állam létfeltételei ellen támadást képezhetne. A kiegyenlítés politikája legalkalmasabb eszköz a nemzetiségi aspirációk megfékezésére s erre alkalmasabb államférfiut, kiben a szelidség az erélyvel párosul, a miniszterelnök-nél aligha találhatunk.

A klerikalizmussal szemben, mely társadalombontó természeténél fogva a magyar állam eszméjének legnagyobb ellensége, Széll

Kálmán politikájának erejét kifejtette a maga teljes súlyával s a mint a mai viszonyok állanak, úgy véljük, nem kell többé tartanunk attól, hogy a felekezeti viszályok politikai életünk terén felújuljanak. A miniszterelnöknek e téren elévülhetlen érdemei vannak s még azok is, kik az előbbi politikai irányzat visszaállítását óhajtották — s ezek száma már nagyon esekélyre apadt — kénytelenek beösmerni, hogy a miniszterelnök intézkedései a felekezeti béke megoltalmazására egyedül célra-vezetők és sikeresek voltak.

A magyar állam erősítése a magyar faj jövőjének biztosítását jelentvén, kötelességünk az államhatalom consolidálásán működő kormány támogatása és kötelességünk különösen ma, midőn a gazdasági érdekharc veszélyeit kell elkerülnünk, midőn a különböző gazdasági osztályok közötti ellentét kiegyenlítésére fordítja a szabadelvű kormány minden erejét. Ez a gazdasági válság csak úgy lesz elkerülhető, ha azon elveket, melyeknek megvalósítására kormányunk tehetségének legjavát áldozza, hiven követjük. Ez a küzdelem, melynek célja gazdasági létérdekünk biztosítása, még csak most kezdődik s vége csak akkor lesz, ha nemcsak Magyarország, hanem az egész Európa állami és társadalmi szervezete átalakul. Ez átalakulást mi nem fogjuk megérni, de a jövő érdekében kifejtendő munkásságunk meg fogja nekünk adni azt az örö-

met, hogy biztosítva látjuk a magyarság jövőjét a kulturnemzetek sorában.

A ruthén akezió kiterjesztése Beregen. A földmivvelésügyi m. kir. miniszter, a hegyvidéki földmivvelő nép felségélyezésére a vármegye szolvai járásában három év előtt megindított állami tevékenységet Beregvármegye egyéb hegyvidékére is kiterjesztvén, a szolvai járásra nézve annak idején szervezett véleményező bizottságnak egyelőre érintetlenül hagyása mellett, a vármegye egész hegyvidékére kiterjedő hatáskörrel a vármegye főispánjának, illetve akadályoztatása esetén Egán Ede miniszteri megbízott-nak elnöksége alatt véleményező bizottságot szervezett, amelynek célja lesz az állami akezió érdekében szükséges intézkedésekre véleményt adni s megbízottját tanácsosul és utbaigazítással támogatni.

Az állami tanítóképzés reformja.

Debreczen, december 28.

A kultuszminiszter kiadta a tanító- és tanítóképző-intézetek részére készült új rendtartást és képesítő vizsgálati szabályzatot, melyről az idén, mikor tervezett volt, e lapok hasábjain igen behatóan szólottunk. Hogy új rendtartásra szükség volt, azt mindenki elismerte és a rendtartás-tervezethez annak idején minden tantestület s az országos egyesület is behatóan hozzászólt. A nagy nyilvánosság által letárgyalt tervezet, a felhívások figyelembevételét után, most ime rendelet alakjában is megjelent. Végrehajtásánál a miniszter a következő szempontokat emeli ki:

„A képzőintézetek belső életének vezetésében különös súlyt helyezek a cé-

- Nem.
- És nem is ezen a vidéken lakik?
- Nem.
- Csak utazik erre?
- Igen, tisztelendő ur.

Elhallgattak. Miután a villaudesi mozarakat is elhagyták, befordultak Chilleurs felé a meredek úton. A számarának azonban már elfogyott a lélegzete s már csak czamogva lépegetett, mikor az idegen nagy ügyességgel rárohant a papra, a saroglyába lökre s nagyot ütött rája.

Nem volt nehéz végeznie vele: az öreg még csak nem is kiáltott. A küzdelem ugyan rövid ideig tartott s rettenetesen sötét volt. A pap csak egyet-kettőt rugott a kocsi oldalán s a büntény be volt fejezve. Az utonálló már fölemelte a kezét, hogy leszurja az öreget, mikor a sötétségben alig két lépésnyirel rettenetes ordítás hallatszott, mintha valaki végső erejét összeszedve segítségért kiáltott volna.

Holofernes kezdett el ordítani.

Mikor a gyilkos ezt a szokatlan hangot hallotta, a melyet sehogyan sem tudott megmagyarázni, fölugrott s elejtette a kést.

A számar már elhallgatott s az utonálló még mindig remegve figyelt, mikor a pap a saroglyában föleszmélve egész nyugodtan megszólalt:

— Van-e gyujtód?

— Van; miért? — szólt a megrémült utonálló.

— Gyujts meg egy vagy két szálát; elvesztettem valamit, a mit meg akarok találni.

Az utonálló, a kit az ismeretlen ordítás és a pap hősiessége egészen kihozott a sodrából, elővett egy gyujtót s végighuzta a cipője talpán.

A pap körülnézett s fölvetv a kocsi fenekéről egy közönséges kemény fából faragott keresztet.

— Ezt a feszületet mindig az övemben viselem! — szólt a pap. — Hallottam, hogy elejtettem s nagyon fájt volna, ha elvesztettem volna, mert nagyon sokra becsülöm... Na, előre, te lusta!

S a számar megint elindult a kordeával.

— S miért becsüli olyan sokra ezt a keresztet? — kérdezte az utonálló, a ki rettenetesen nagy zavarban volt, mikor látta, hogy támadásával a pap ily keveset törődik.

— Hogy miért becsülöm olyan sokra! Majd mindjárt megmondom. Látod ezt a feszületet, tizenhatsz ember csókolt meg, egy perczel a halála előtt!... S ki nem találod, hogy milyen volt a haláluk!

— Házoruban haltak meg vagy cholera-ban?

— Sokkal rosszabb volt a haláluk!

— Rosszabb, mint a cholera?

— Szavamra mondom, hogy sokkal rosszabb... mert lefejezték őket.

— Lefejezték?... Terringettét!

Néhány perczig megint nem szólt egyikük se egy szót se... Az éj most már nem volt oly sötét, mint az emént; a felhők oszlani kezdtek s egy-két csillag már feltűnt az égen. Az öreg pap aztán megint megszólalt:

— Igen, fiam, tizenheten csókolták meg; óh, az ilyet nem felejt el az olyan ember, aki a La Roquette fegyház lelkésze volt.

— Micsoda? Ön a La Roquette lelkésze volt?

— Igen, tizenegy évig.

— Micsoda?! Ah, hiszen akkor én valóságos szörnyeteg vagyok...

Az abbé azonban nem hallgatott rá, hanem tovább beszélt.

— Emlékszem még ezekre a szegény teremtékre... Gamazera... Adriennetre... Chaulotra...

— Chaulotra, aki egy fogorvosnak a szakácsnőjét megölte?

— Igen, arra.

— Én is ismertem: egy ezredben szolgáltunk.

— Meggyónt és nagyon meg volt indulva... Mielőtt fölment a vérpadra, mindenkitől bűnbánóan bocsánatot kért... Voltak olyanok is, a kik sirtak. Chaulot azonban az utolsó perczben nagyon nyugodt volt... Még a többiek is, Petit Paul, Saumonin... mind, mind megcsókolták ezt a feszületet, a nélkül, hogy erre biztatnom kellett volna őket... Most már érti, hogy miért olyan becses nekem ez a feszület?

Néhány percz óta nagyon nehezen lélegzett az ismeretlen utitárs.

Végre összeszedve a bátorságát, így szólt:

— Én nem tudom, mi az oka, plébános ur, de a mióta tudom, hogy ön a La Roquette lelkésze volt... bánom, nagyon bánom, hogy oly gyalázatosan bántam önnel...

A pap félbeszakította:

— Jól van, jól van... ne is beszéljünk róla... Az igaz, hogy az imént nem szépen viselkedtem magad... de ennek már vége... Mi bajod van nekem, te szegény fiú? Nagy gondjaid vannak? Nyomorogsz? Valószínűleg így van... Az ember éhes és nem tud keresni... nem esoda, ha elveszti a fejét s aztán egy este, amikor nagyon sötét van, elkövet valami ostobaságot... De látod, ezt a semmirekélőkre kellene biznod... Te jó nevelésben részesültél s annak idején katekizmust is tanultál...

— Igen... de már nagyon régen...

— Látod! S aztán katona is voltál! Istenem a katonalelet oly szép!... Ha pap nem lettem volna, katona szerettem volna lenni... Látod, ez az os-

lok és eszközök, az irány és szellem egységére.

Ezt az egységet azonban soha, semmiféle körülmények közt sem szabad összetéveszteni az egyformasággal, a mely a látogatás után indul, a tartalmat kevésbé veszi és az erőket elsorvasztja. Az új rendtartási szabályzat biztosítja a szükséges egységet, de kizárja a jogosulatlan egyformaságot. Megadja mindegyik képzőintézetnek azt a jogot, sőt köteletségképpen is rájuk rója, hogy a rendtartási szabályzat alapján nevelői és tanítói eljárásuk módját, vagyis szorosabb értelemben vett házi és iskolai rendjüket maguk állapítsák meg. Minél nagyobb gonddal teszik ezt és a helyi körülményekhez alkalmazkodva minél tökéletesebben kifejlesztik egyéniségüket, annál közelebb jutnak föladataikhoz és annál jobb szolgáltatást tesznek tanítóképzésünk összeségének. Az új rendtartási szabályzat megjelöli azt az irányt is, a melyben az egyes képzőintézeteknek egyéniségük kifejlesztését keresniök kell. A tanítóképzőintézet szakiskola. A gondjaiba fogadott ifjúságot meghatározott pályára készíti elő és szárnyai alól közvetlenül az életbe bocsátja ki.

A néptanítói hivatás természetével és jelentőségével jár együtt, hogy a tanítóképzőintézetnek, bár szakiskola, egyúttal nevelőintézetnek is kell lennie. Akár internátussal van egybekötve, akár hijával van ennek az intézménynek, nevelő gondoskodását egyaránt kiterjeszti növendékeire. E tekintetben a családot választja mintaképül s e szerint válogatja meg eszközeit, állapítja meg nevelése rendjét. A tekintélyvel szeretetet egyesít, az engedelmességet föloldja a kényszer bilincseiből és önkéntes hódolattá nemesíti. Soha szem elől nem téveszti, hogy a legjobb fegyelmi eszköz a rendszeres el-

tobaság, a mit velem tettél, nagyon jelentéktelen dolog... Küzdened kell a sorsal... de hát ezt mindnyájunknak meg kell tennünk... Holnap reggel egy kis kőményes pálinka mellett majd elmondod, hogy mi a bajod; majd igyekezni fogunk, hogy rendbehozzuk a dolgot... Most, tudod, gyóntatni kell mennem... Elkísérsz?

Az idegen csak mormogott:

— Igen... szívesen...

— Na jól van... Ha az Istennek a parancsait teljesítettük, akkor majd visszatérünk Chauvignybe. A plébánián alhatol s holnap reggel majd a mise után beszélgethetünk. Rendben van a dolog?

— Még kérdezi?... Mindent megteszek, amit csak kíván.

Mikor negyedóra múlva a vasuti őrházhoz értek, az asszony már haldoklott.

Az abbé azonnal hozzálatott a szertartás előkészítéséhez. Mig a pap a kis szelenczét elővette és a két égő gyertya közé tette, az utonálló végig nézett a papon, a szoba csupasz falain, a sarokban hörgő beteg s a falra akasztott vörös vasuti zászlócskán, amelyről észébe jutott az a másik zászló, amely után annyit gyalogolt, mikor még tisztességes ember volt.

E közben a pap imádkozott és kinyitotta a szelenczét. A kis ostya szinte ragyogott az ujjai között s mintha fényességgel árasztotta volna el a szobát. A pap lassan az utonálló felé fordult s merően, de kimondhatatlan szelidséggel nézett rá. Az utonálló lehajtotta a fejét és letérdelt. Aztán az abbé odament az ágyhoz.

Mikor a mennyei kenyeret odanyujtotta a haldoklónak, az asszony ösztönszerűleg kinyujtotta félig méztelen karját, mintha azt akarta volna jelezni, hogy az ut most már szabad előtte...

foglaltság, a melyben komoly hivatásszerű munka és kedvet élesztő, egészséges szórakozás váltakozik egymással. A henylésnek nincs helye a képzőintézetben.

Ez a nevelő munka, a melynek szolgáltatásban a tanítás is áll, teljesen a tanári testületek vállára nehezedik. Az új rendtartási szabályzat, midőn ezt a tanári testületeknek köteleességüké teszi, egyúttal arról is gondoskodik, hogy jog- és hatáskörük megfelelően kitágíttassék.

A midőn ezt az alkalmat is megragadom, hogy a képzőintézeti tanártestületeknek elismerésemet fejezzem ki eddig teljesített jó szolgálataikért, azt a várakozást sem hallgathatom el, hogy az új rendtartási szabályzat alapján, intenczióinak megértésével és átérésével még nagyobb sikereket fognak elérni. Ép ezért különös fontosságot tulajdonítok a tanári testületek értekezleteinek, a melyekben ez a szellemi és erkölcsi egység testet ölt és az egyes képzőintézetek egysége kialakul.

Bár kiváló súlyt helyezek az igazgatótanács működésére, jó szolgálatait különösen csak a képzőintézetek gazdasági, anyagi, segitési és súlyosabb fegyelmi ügyei körül óhajtom igénybe venni.

Az új rendtartási szabályzat kidolgoztatásával egyidőben az 1892. évi képesítő vizsgálati szabályzat revíziójáról is gondoskodtam. A szabályzat megszünteti a külön tornatanítónői képesítő vizsgálatok tartását, de megengedi, hogy az önként jelentkező tanítónőjelöltek a rendes képesítés alkalmával e tárgyból is vizsgálatot telessenek és érdemjegyük tanítónői oklevelükbe bevezetessék.

Az új rendtartási szabályzat az 1901—2. iskolai év elején, a képesítő vizsgálati szabályzat ellenben már a folyó iskolai évben lép életbe, úgy, hogy az évvégi képesítő vizsgálatok a legközelebbi június hónapban e szabályzat szerint legyenek megtarthatók.

A délafrikai háború.

— Expressz-tudósítás. —

Budapest, decz. 27.

A délafrikai hárcszínterén jelenleg a fokföldi gyarmat területén foly a küzdelem, változó szerencsével. Hogy a buroknak sikerült betörniök az angol gyarmatba, ez érthető levertséget kelt Londonban és újabb reménységet kelt Krüger környezetében. Az angolok elégtelenségét bőven megmagyarázza, hogy a háborút befejezettnek hitték és most tapasztalniök kell, hogy még sok vér- és pénzáldozatokba fog kerülni az elfoglalt országok biztosítása. Krügerék reménykedése szintén természetes. Hiszen a burok sikerei igazolni látszanak a makacs ellenszegülés politikáját és Krüger barátai már is hirdetik, hogy nem elégszenek meg az Angolország által kínált autonómiával, hanem tökéletes függetlenséget kívánnak és le nem teszik a fegyvert addig, amíg ezt ki nem vívták.

Ugy hisszük, hogy a tulzott pesszimizmus az angolok részéről épen annyira indokolatlan, mint a tulzott optimizmus a burok részéről. A burok betörése a Fokföldre akkor nyerhet nagyobb jelentőséget, ha az afrikanderek, a fokföldi gyarmat hollandus lakosai (összesen 2-1 millió lakosból 350.000) tömegesen föllázadnának. A burok tavalyi betörésükkor, a mikor Gatacre tábornok seregét Stormbergnél majdnem teljesen megsemmisítették (1899 december 10.), ugyanezre számítottak. Számításuk csütörtököt mondott akkor, pedig az angolok mindenütt vereséget szenvedtek és a legkínosabb helyzetben voltak. Mennyivel valószínűlebb ez az általános föllázadás most, miután

a burok deréksereg föloszlott, a nagy háború az angolok döntő sikerei folytán, megszűnt és a burok kénytelenek a kis háborúra adni magukat. Az afrikanderek kétszer is meg fogják gondolni a dolgot, mielőtt belemenének ebbe a veszedelmes vállalkozásba.

Ilyen körülmények között a burok betörését oly incidensnek kell tekintenünk, a mely nagyon kellemetlen ugyan, de egyáltalán nem meglepő a kis háborúban, a hol könnyen mozgó szabad csapatok állanak szemben a természetszerűleg sokkal nehezkesebb rendes sereggel. A legújabb táviratok is arra vallanak, hogy a fokföldi divezió nem lesz hosszú életű. Kitchener De Aarba sietett és onnan személyesen vezeti a hadműveleteket. Az ő ismeretes kiméletlen gyorsaságával összeszedi a rendelkezésre álló csapatokat és minden oldalról támadja a burokat. Britstownt már visszavivta; Gradocktól és Steynsburgtól a Zuur-hegységbe szorította az ellenséget, ugyanoda vonult vissza egy fölkelő csapat is, a hol, hir szerint, erősen körülszancsolják magukat. Arra számíthatunk tehát, hogy a burok és angolok közelebbről ebben a hegységben fognak összecsapni.

A Zuur-hegység a Steynsburg, Middleburg, Colesberg és Bethulie városok által képezett négyszög közepén fekszik. Időközben a fokváros-kimberleyi vasutvonalat is sikerült megtisztítani az ellenségtől és a vonalon újból megnyílt a rendes forgalom. Ezek szerint Krügerék reménykedése igen ingatag alapon nyugszik. Ma sem mondhatunk egyebet, mint hogy Krüger legokosabban cselekednék, ha megvalósítaná azt az állítólagos tervét, hogy személyes érintkezést keressen Salisbury lorddal.

Bál a tanyán.

A zordon tél tartja uralmát a tanyán. Végig a nagy pusztaságon egyebet sem lát az emberi szem letarolt mezőségnél s kopaszon meredező fáknál. A szép akác, mely a tanyát koszoru gyanánt övezi, ékefosztottan rezeg a hidegen süvöltő szélben.

Am a tanyán ilyenkor sem szünetel a munka. Minden napnak megvan ott a maga terhe. Az értelmes béresgazda ügyesen beosztja a teendőket óráról-órára. Nem igen telik idő a henylésre, mert a mulasztást nehéz aztán helyre pótolni.

Nem is igen jut ki az időből a tanyai embernek, hogy egy kis kedvtőlésre gondoljon. Most épen a csomózással vesződnék Januárban be kell szállítani a dohánytermést a kincstárnak, mert szüksége van ám a füstölőre a busuló magyarnak.

Erőstestű megtermett legények, karesude-reku egészséges szép leányok végzik e munkát az uszómester ur felügyelete alatt. Nincs hideg, nem lehet jégpályát készíteni, az uszómester ur hát felavandzsírozott dohányfelügyelőnek. Nem is kellett hozzá gazdasági akadémiát végezni.

A jóságos szívű, derék uriember ott van velük, szeretettel nézdeli őket szorgos munkájukban. Ha őt látják, a munka is jobban izlik. Hej, mert derék uraság ám az! Nem afféle affektáló, monoklis gavallér, a ki ájuldozik, ha egy parasztsuba hozzáér a hitelben vásárolt felöltőjéhez. Szereti a tanyát az ő népével együtt. Most épen egy igen szép könyvben emlékezett meg az ő világról, melyben még fellelhető a hamisítatlan magyar vér.

Odaszól egyszer hozzájuk:

— No, gyerekek, hadd mozogjon az a kéz. Majd karácsony első napja estéjén kaptok egy jó mulatságot!

Multság a tanyán! Nagy szó ám ez!..., Ritkán történik ott az ilyesmi! Van is öröm, de minő! Minden arcra odaveti derengő fényét az édes boldogság. A munka játéknak tűnik fel most már. Hogyne, hiszen multság lesz a vége!

Nehezen várják az örömteljes napot, mi-

kor majd a tanya egyhanguságát fesztelen kedv zaja veri fel. A vér nem tagadja meg magát ott sem. A tanya csendes világában is lüktet édes vágytól a szív. Van szerelem ott is, tiszta, mint a kristályviz. Milyen boldog lesz a munkára edzett legény, ha tánczolhat az ő kiválasztottjával s tánczközben oda-oda sughat a fülébe egy-egy édes szót. Ugyis ritkán van alkalma effélére.

Az örök Szeretet világrajövetele napján megmozdult minden kéz. Volt sürgés-forgás a tanyán. A férfiak a dehányhelyiség egyik nagy termét hozták rendbe. Szépen letapasztották a padlózatát jőféle polyvás sárral, falait kimeszelték és a tetszetős fehérségű falazatot ellátták színes czimerekkel, kiboglározott lámpákkal. A padlás alatt meg színes papírból készült lánczokat szegezettek ki keresztlül kasul. Akárcsak a Bika diszterme tárult volna elébünk.

Még a vad, félelmetes kutyák is respektálták a közhangutatót és félrevonultak nyugalmuk helyére. Mit is csinálnának ilyenkor az udvar körül. Nem szoktak ilyenkor lopni a tanyán. Ha egy szegény legény, vagy sorsüldözött csavargó betéved, nem utasítják ki a mulatságból. Kerül neki is egy pohár ital, meg egy jőféle szivar. Nem igen fakgatják itt a születési bizonyítványt felől.

A cselédek főhadnagya Pál Sándor gazdura még maga is legszebb idejében van. Bizonyosan az ő talpa is erősen viszkethetett egy kis tánczhoz, mert elkövetett mindent, hogy mindenek ékesen és szép renddel legyenek. De nem is volt ám hiba a kréta körül. Katonás pontossággal ment ott minden, mintha kommandószóra történének.

Hét hadházi cigány húzta a tánczra ingerlő nótákat. Olyan szépen nem játszottak ugyan, mint Magyar szokott a Bikában, de hát a tanyán jó volt ez is. Azok a zenész-urak munkaidőben vályogot vetnek s csak télire veszik elő a hegedűt. Nem csuda, ha nem bírnak a Magyarok zenészi képességével.

Bor nem volt. A bor meggyújtja a vért és könnyen bajba sodorja a virtuos tanyai legényt. A sör már egészen más természetű. Inkább lehűt és ha berug tőle a betyke legény, nem nagy kedve van a verekedéshez. Azt hoztatott hát az ügyes tapintatu Pál Sándor uram. Ne mondja a legényhad, hogy egy kis szesz itóka sem került.

Fogyott is az árpalé végzetes számban. Egy-egy szivar is került a jóképű legény szájába. A nagy boldogságtól hamarjában is elázott egyik-másik szomszéd tanyai cseléd, hanem a legénység az állotta a sarat. Olyan tánczot raktak azok világos reggelig, hogy minden izmuk mozgott bele. Ha ilyen kitartása van a magyarnak a tánczhoz, nem is féltém én elgyengüléstől az izmát.

A tanya leányai festő ecsetjére való magyar szépségek. Egészség pirjában tündöklő szemérmes arc, mint a hogyan a Madonnát szokás festeni. Tágra nyílt, édes tekintetű kökény szemek, szeliden mosolygó rózsapiros ajkak s kökényfekete haj, mint az éjfél alakatlan sötétsége. Aztán micsoda termet!... Nem ismerik ezek a füzőt és mégis mindeneknek olyan karesu a dereka, hogy akármelyik kissasszony megirigyelhetné.

Micsoda erő, mennyi élet a pusztá világában! Az őserő itt folytatja tovább működését és nem itt beun a mi gözzel, szénsavval, meg tudná a jó Isten: mi mindenféle tudógyilkósszerrel telített városunkban.

Látni is boldogság volt azt a fesztelen jókedvet, mely a munkabíró fiatalság kebelét eltöltötte. A szeretet angyala lebegtetten szárnyait a csendes tanya apró épületei felett Mintha sugó hangon beleszólt volna a téli szél siró panaszába: „Milyen boldog az, ki másoknak boldogságot szerezhet!”

A jókedv mámoren minket is magával szédített, kik hárman képviseltük az intelligenciát a tanyán. Belerajzolta magát a lelkünkbe az az édes, andalító kép s félredobva minden különbséget, tánczoltattuk a pusztá derék leányait magyaros jókedvvel. Persze ebben is előljárt a pusztai élet leírásának nagy mestere. Talán az epedő tekintetű Vargáné gyújtotta lángra a szívét, mert bort nem sokat ivott. Mi már inkább védekezhetünk holmi spicces állapottal, mert volt mit beszédegetni és e tekintetben nem is igen maradtunk hátul.

Az ott levő „három grácia” nem is panaszkodhatott a táncz ellen. Volt benne részük bőséges mértékben. A szépszemű Erzsike, a madonnaarezu Klárka tudom, meg is emlegetik ezt a kedélyes esiet, melyet egy derék uriember szerzett az ő cselédeknek, hogy azoknak is jusson valami kicsike a világot átölelő szerelemből.

Bizony csak úgy reggel felé gondoltunk a nótára, hogy: „Haza is kéne már menni!” Hogy miként kerültem a kocsiba, nem tudom; de hogy a szép Erzsike meleg dobogásu kebelén pihent meg mámoros fejem... az végtére nem épenolyan megbocsáthatatlan nagy bűn egy áttánczoltj után.

Éljenek a derék tanyai tánczosok! Rászolgáltak a legtöbb elismerésre!

Dr. Nekerdezd.

SZINHÁZ.

Tegnap igazi műélvezetben volt része annak az igen szép számu közönségnek, mely Csiky Gergely „Buborékok” című színművét (s nem — egyik lapársunk, meg az előzetes színházi jelentések szerint — vigjátékát) megnézte. Csiky elevensége, természetes helyzetalkítása s igazi vérből-husból való emberei természetes erővel hatnak, míg a Csiky rajzolta társadalom erényeivel s hibáival épségben áll. A Csiky emberei nem deklamálnak, nem pathetizálnak, de beszélnek természetesen. Oly értelemben vett természetűen, mint azt megszoktuk az életben hallani. A nagy író egészséges szelleme erőteljes vonásokkal tünteti fel társadalmunk egy-egy betegségét. Minden darabja támadás a rang, a pompa, a hiúság, a gőg, a korlát, a társadalom kasztjai ellen. S épen ezért Csikynek nincs egyetlen társadalmi vigjátéka; a mit szerzője annak nevez, tele van szöve oly vonatkozásokkal, melyek a színmű erejével hatnak. Az Ellenállhatatlantól kezdve végig egész írói működésén gnyolt, csipett, támadott, a hol fogatkozást látott s méltóvá tette magát még nagyobb mesteréhez, Szigligetihez.

Az esti előadás olyan volt, minőt a Névtelen levelek színrehozatala óta nem láttunk. Nem mondjuk, hogy minden szereplő részolgált volna elismerésünkre, de a főszerepeket kezükben tartó Kiss Irén és Nagy Gyula olyan alakítást nyújtottak, minőt még alig láttunk tőlük. Közvetlenséggel, igazi, átértett erőteljességgel játszottak, úgy hogy teljesen beleéreztek magunkat Csiky élénk intencziókkal teli világába. Kiss Irénnek minden szava, mozdulata eleven, természetű; Nagy Gyulának pedig minden nagyobb szerepében újabb s újabb jelességeit fedezzük fel. Fáy sokszor tultott, de majdnem mindig igaz pátosszal beszélt, Komjáthyt félias, önértettől duzzadó játékaért nyílt színen is kitapsolták. Szathmáry, Halmi, Tanay élénken alakítottak. Bárdos elég ügyesen, Cserényi kevesebb szerencsével igyekeztek beilleszkedni a darab jellegzetes sablonjába. Környei játéka nem volt elég meleg.

Vajha sok Csiky darabban gyönyörködhetnénk az üres bohózatok és buborékokat csillogtató operettek helyett.

G. Z.

HIREK.

Gyermekhalandóság.

Az 1899. évi statisztika adatai szerint a gyermekhalandóság 50 százaléka öt éven aluli gyermekekre esik.

Szomorú ez a statisztika, nagyon szomorú. A gyermekhalandóság e szertelenül magas aránya méltó aggodalomra ad okot. Épen abban a korban arat a halál legdusabban, mely korban különben is a legtöbb óvintézkedésre van szükség.

Az állam, a kormány kétségenkívül sokat tett és tesz e dologban. Lelenezházakat, árvaházakat, szegény menhelyeket állít fel óriási költséggel. A hatás bizonyára nem maradhat el, de viszont nem lehet az oly nagy, hogy kiterjeszkedhessék az egész országra. Vidéken szintén látunk ily egészségügyi intézkedéseket, vagy legalább is azoknak nyomait, nálunk Debreczenben például van árvaház, van menhely, hol talán gondosabb ápolásban részesülnek a gyermekek, mint a szülei háznál.

Az a nagy baj, hogy a társadalmat, az államot alkotó elemek, a családok nem törődnek, nem foglalkoznak behatóbban e dologgal. Ezernyi ezer példa áll előttünk, hogy a kis gyermek szülei gondatlansága, talán rossz bánásmódja miatt elvész. Hány eset van aztán olyan is, mikor a gyermek apa, ismert apa nélkül jő a világra, kinek gondozását anyja társzegenelné is?

Ez már más dolog; mi nem emelhetünk szót e betegség ellen. De szólunk azokhoz, kiknek meg van adva minden kényelem, hogy kis gyermekeik egészségére vigyázhassanak. Ezeket kérjük, félve óvakodjanak mindentől, mi gyermekeik szervezetének épségében, egészségében, kárt tehetne. Az anyai szeretetet kettőztessék meg; ha apja nincs a gyermeknek, legyen az anya apa is. A legcsekélyebb gondatlanság nagy veszedelmet hozhat, míg a gondos gondozás, az éber felügyelet megtermi áldásos gyümölcsöt.

Igy talán lejjebb száll a statisztika e szomorú adatának százaléka. Az új népszámlálásban talán már kedvezőbb lesz a számarány. Rajtunk, tőlünk függ, hogy úgy legyen!

—tán.

— A gazdasági népkönyvtárosok ujeve. Darányi földmívelésügyi miniszter 780 községben állított fel gazdasági népkönyvtárt. E könyvtárakat jobbara községi tanítók kezelik, még pedig ingyen. Ott, a hol a népkönyvtárakat sikerült megkedveltetni, a könyvtár kezelése nem kis dolgot ad, főleg szombaton és vasárnap, és a könyvtárkezelők fáradságukért épen semmivel sem voltak kárpótolva. A földmívelésügyi miniszter méltányolva sokaknak elismerésre méltó buzgalomát, elhatározta, hogy beszeresetti a népkönyvtárak forgalmáról való adatokat és ama könyvtárkezelőknek, kik a könyvtárak szervezése, megkedveltetése, rendes kezelése körül érdemeket szereztek, egy kétszáz, két száz és 30 ötven koronás tiszteletdíjat fog elismerésül kiosztatni, jövőre pedig akképen fogja a népkönyvtárak kezelőit honorálni, hogy minden olyan kedvezményeknél, melyek a földmívelésügyi miniszteri tárczához tartoznak (faesemeték, szőlővesszők, kaptárak, méhészeti eszközök, szőlőkarók, fajbaromfi, szakkönyvek stb.), első sorban a könyvtárkezelők kérvényét fogja figyelembe venni.

— **Verekedés egy kis magyar dohányért.** Ma szállították a dohányt a beváltó hivatalba Kenyeres Károly helybeli birtokos szijgáti tanyájáról. Ily alkalommal a dohánybeváltó hivatal tájékán munkanélküli egyének ólálkodnak, lesve a jó alkalmat, hogy a szekéren levő finom magyar dohányt jól megdézsmálhassák. Mike József nem bírta már tovább várni a jobb alkalmat, hanem bátorságot vett magának s Kálmán István szekereéről ugyancsak húzgálta a szép esomózott dohányt. Észrevette ezt a szekeres s egy bottal ment Mikére, ki erre egy kést rántott elő. A mint Mike társai látták, hogy veszélyben van a legbátrabb czinkos, segítségére mentek s a szekeresekkel egy kis háborusdít rögtönöztek. A háborúnak nem lett komolyabb következménye, csak egynehány koponyát ütöttek be a füttykössel. A rendőrség a verkedőket bekísérte. Mikének azonban sikerült kerekét oldani.

— **A nagyváradai iskolák államosítása.** Nagyvárad város tanácsa a folyton növekedő tanügyi terhek elkerülése végett felajánlotta a közoktatásügyi miniszternek, hogy az iskolákat vegye állami kezelésbe az iskolaadó ellenében. A miniszter a tanfelügyelő értesítése szerint a tárgyalásokat megindította. Közbejött azonban az ör-utczai iskola építése, a mely azért sürgős, mert a városház építése miatt az iskolát át kell helyezni. Ennek az iskolának a terveit a tanfelügyelő nem bírálja felül, mert az államosítás tárgyalás alatt áll. A tanács tegnap kimondotta, hogy a kérdés oly sürgős hogy az államosítás kimondásáig várni nem lehet s ezért újból kéri a tanács felülvizsgálását.

— **Rablógyilkosság karácsony estéjén.** Derecskén e hó 24-én Schwartz Fülöp kereskedőt és nejét meggyilkolták, az üzletet pedig kirabolták. Este 6 óra tájban 3 vidéki ember tért be Schwartz boltjába, hol különféle tárgyakat és élelmi czikkeket vásároltak. Mikor fizetésre került a dolog, egyik ember adós akart maradni a vásárolt czikke árával. Schwartz az embereket nem ismerte, kijelentette hát, hogy nem ad hitelt s egyuttal a távozni készülő emberek elébe állott. A három ember, ugylátszik, csak arra várt, hogy Schwartz kikerüljön az áruasztal mögül, mert a mint elébük lépett, az egyik a rajta volt szür alól egy éles baltát rántott elő s azzal a kereskedő fejére sújtott, mitől az eszméletét veszve, elesett. A másik kettő ezalatt becsukta a bolt külső ajtaját s mikor már az áldozat a földön hevert, bicskával átszurkálták. — E közben lépett be az üzletbe Schwartz felesége is, a kit a rablók szintén leütöttek. Miután azt hitték, hogy a két áldozat már halott, az üzletben talált értékesebb tárgyakat összeszedték s azt, valamint a puldliókban talált 68 korona készpénzt magukhoz véve, eltávoztak. Nemsokára a rablók távozása után egy szomszéd-beli lakos ment a boltba s ez találta meg a két áldozatot, a kiket az összefutott lakosság rögtön ápolás alá vett, de csak Schwartzét tudták eszméletre hozni, mert a kereskedő már akkor kiszenvedett. Schwartzné leírása után a csendőrségnek sikerült a rablógyilkosokat elfogni Mursai Tamás, Versei András és Ucsai Ferencz bocsai lakosok személyében, kiknél az elrabolt árucikkek egy részét meg is találták.

— **Ló győzelme vasuti vonat fölött.** Báró Holzing-Berstett német kapitány egyik félvér lova nemrég szép sikert ért el, a amennyiben 15 km. távolságon egy párhuzamosan robogó vasuti vonatot könnyen legyőzött, a nélkül, hogy a fáradtságnak vagy elfulásnak legkisebb jelét mutatva volna. Való ugyan, hogy a lovat e kísérletre sokáig trainirozták és előkészítése ideje alatt nem kapott zabot, hanem csekély mennyiséget egy abrakonzervből. A derék ló a 15 km.-nyi távolságot 25 perc alatt tette meg.

— **Elrabolt leány.** Mezőtúrról vesszük azt az értesítést, hogy egyik ottani jómódu gazdaember meg akarván fiát házasítani, megkért annak részére egy ahhoz méltó és illő jómódu leányzót, a ki látszólag bele is egyezett a házasság megkötésébe. Ki is hirdették már kétszer a fiatal jegyespárt, a harmadik hirdetést megelőző este azonban eltűnt a leány a szülői háztól, kinek hiányát másnap vették észre a lakodalomra készülő szülők. Hová tűnt el a menyasszony-jelölt, azt el sem tudták képzelni a megijedt házházbéliek, annyit azonban az utvaron megmaradt nyomokból megtudtak, hogy valaki lóháton vitte el a háztól. Három napig hiába tűnődtek a kétségbeesett szülők leányuk sorsa fölött, míg végre, negyed nap hazakerült az elrabolt menyasszony elrablójával együtt, kijelentvén — a kijelentésbe beleegyező szülőknek — hogy csak azé lesz, akivel megszökött.

— **Gróf Zichy Géza jubileuma.** A gróf Zichy Géza negyedszázados elnöki jubileuma alkalmából rendezendő diszhangverseny rendkívül nagyszabásúnak ígérkezik. A hangversenyen, amelyet január 7-én, hétfőn este 7 és 1/2 órakor a fővárosi Vigadó nagytermében tartanak meg, közreműködik Gobbi Lajos karnagy vezetése alatt a budapesti posta és távirat-tisztviselők ének- és zene-egyesületének énekkara, továbbá a Ganz-gyári dalkör és az intézet volt növendékei is. A diszhangverseny műsora a következő:

1. Királyhimnusz -- Bartay Ede, szövegét írta gróf Zichy Géza. A nemzeti Zenede zenekarának kíséretével előadják a közreműködő összes dalkörök.

2. Hajnal az erdőben — nyitány Gemma ezimű tánczkölteményből (kézirat; először), gróf Zichy Gézától. Előadja a Nemzeti Zenede énekkara.

3. Zongoraverseny balkézre, 3 tételben (Energico, Andante alla Ungharese, Allegro con brio. Kézirat; először) Öcs. és kirfenségének Izabella főherceggasszonynak ajánlva — gróf Zichy Gézától. Nagy zene-kisérettel előadja a szerző.

4. A Nemzeti Zenede igazgatóválasztmányának, tanári karának és a jelentkező küldöttségeknek tiszteletgése.

5. Dolores halála, magánének, vegyes kar- és nagy zenekarra; szövegét és zenéjét írta gróf Zichy Géza. Előadják a közreműködő dalkörök. A magánszólamokat éneklé Vaszilievits Albina.

6. Hegedű-kettős — Erkel—Huber, zekisérettel előadják Breuer Éva és Faludi Mariska.

7. Petőfi szelleme, szövegét és zenéjét írta gróf Zichy Géza. Előadják: a Ganz-gyári dalkör, a posta és távirat-tisztviselők ének- és zeneegyesületének énekkara és a Nemzeti Zenede ének- és zenekara.

A hangverseny után a fővárosi Vigadó első emeleti éttermében diszlokoma lesz.

— **Garázdálkodó részeg cigány.** Tegnap este a rendőrség egy vén cigányt tartóztatott le, ki egy pálinkamérésben alaposan becsudálkozott s a Kossuth-utczán a sétáló közönséget szidalmazta s trágár szavakkal illette. A cigány neve Lakatos Miklós, kit a rendőrség két napi elzárásra ítélte és a városból mint hely- és foglalkozás nélküli egyént eltolonczoltatja illetőségi helyére, Martonfalvára.

— **Németesítő borszövetkezet.** A Gyöngyös-Visontai bortermelők szövetekezete, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, a legeghebb németnyelvű körlevelekben kínálgatja a jámbor magyar embernek különféle termésű borait. Ilyen ékes németnyelvű gyártmányt küldött közelebb egyik városi orvosunkhoz is. Hogy a gyöngyös-Visontai bortermelő szövetkezetnek van-e szüksége német körlevélre, ezt nem tudjuk, de hogy Magyarországon magyar lakosoknak ilyen nyelvű iratokat küldözön, ez bizony nem mutat valami nagy sovínistáságra.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: „Özvegy Berghofer Istvánné szül. Budaházy Josefa mint anya; Berghofer Ida férjével Budaházy Alberttel és gyermekeikkel; Berghofer István nejével Szücs Rózával és gyermekeikkel az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett fia, fivérük, illetve sógoruk és rokonuk Berghofer Ákosnak Amerika Mexicó államában Cafetal Hungaria telepén, életének 50-ik évében, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. hol a megboldogult földi maradványai örök nyugalomra helyeztetek. Az engesztelő szent mise-áldozat 1900. évi december hó 31-én, reggel 9 órakor fog a Mindenhatónak bemutatatni. Debreczen, 1900. december hó 26 án. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

— **Szétrobbant strucztojás.** Ismert tény az, hogy a madártojásokban gázok fejlődnek. Ennek bebizonyítására szolgáljon a következő érdekes eset: Egy német afrikatuzó utjából visszatérve, számos strucztojást hozott magával. Hogy megőrizhesse az értékes gyűjteményt, praeparatorának adta kifújás végett, aki hogy, hogy nem, néhány tojást félretett és csak hónapok múlva jutott észébe azokat ismét elővenni. Mikor az egyiket kezébe vette, hogy megfurja, a tojás nagy robbanással szétpukkant és darabjait a szoba minden irányában szét-szórta. A durranás megfelelt a rendes puska-lövésnek s a kemény héjdarabok több mély sebet ütöttek a praeparator kezéin és arcán.

— **Eljegyzés.** Lövinger Leó Bécsből eljegyezte Fischer Jolánkát, Fischer Jakab debreczeni kereskedő kedves, szeretetreméltó leányát.

— **A gazdasági munkáspéztár érdekében** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a magyar birtokosokhoz felhívást intézett, arra kérvén őket, hogy mint alapító tagok támogassák az intézményt. A felhívásnak szép sikere is van, mert nemcsak a nagyobb uradalmak birtokosai, hanem a középbirtokosok is tömegesen lépnek be alapító tagul. A munkáspéztár működését január 1-én kezdi meg. A központi igazgatóság helyiségét Nádor-utca 32. szám alatt rendezték be.

— **Tört lábbal járt.** Brünben történt a következő, nem mindennapi eset: Egy szegény tanító, Tisch Bernát, e hó 21-én elesett és eltörte bal alsó lábszárát. Mint-hogy hátgerinczében szenved, semmi fájdalmat sem érzett s három napon át járt-kelt tört lábbal, míg végre az utczán összeesett. Lakására vitték s ott az orvos fedezte fel a lábtörést.

— **Peres főnyeremény.** Annak idejében megirtuk, hogy Ferner Béla, a Nagyvárad közelében levő Püspökfürdő orvosa, az osztálysorsjátékon nyolczvanezer koronát nyert. A szerencsés nyerőt, miután fölvette a pénzt, Gagyovszky József beperelte negyvenezer korona erejéig, azt állítván, hogy az összeg fele őt illeti, mert a sorsjegyet közösen vették. Mint nagyváradai levelezőnk táviratozza, Gagyovszky a pert megnyerte, mert be tudta bizonyítani, hogy a sorsjegyet tényleg közösen vásárolták.

— **Kigyó mint hajdís.** Newyorkban az Empire City legelőkelőbb hölgyei a kigyóért rajonganak. A hol csak helye van az öltözéken, ott ragyog az ékkövekkel díszített arany kigyócska. Most pedig már annyira harapódzott ez a divat, hogy legkedvesebb hajdís lett ez a kis hulló. A hajfűrtök között tekergőzik és hol itt, hol ott tűnik elő gyémántokkal, rubinokkal ékített arany teste. Sőt legutóbb egy hölgy a nyakán viselt egy háromszor körülesavart arany kigyót, a melynek egész testét apró gyémántok díszítették.

— **A kövér dáma és a tü.** Egy párisi divatkereskedésben egy segéd észrevette, hogy az egyik rosszul becsukott fiókból egy nagy, éles kalaptü nyult ki. Mielőtt meg-

akadályozhatta volna, egy bájos asszonyság egészen közel lépett a fiókhöz és a tü be-szuródott a testébe. A segéd eleinte majd hogy el nem ájult, de a következő pillan-tan feltűnt neki, hogy a dáma észre sem veszi a tü behatolását. Csakhamar kitűnt, hogy az asszonyság kabátja alatt egész esomó lopott csipke volt és a tü a csipkébe szuró-dott, Goulard Mariet, a tolvajnőt, a ki 35 éves, letartóztatták.

— **Értesítés.** Alólirott összeíró-bizott-ság ezennel értesíti a debreczeni izr. szent-egylet t. tagjait, hogy az 1901. évre érvé-nyes választói névjegyzéket összeállította és 1901. évi január hó 10-ig a jegyzői irodában (József kir. h.-u. 26. sz.) közszemlére kitette, mely idő alatt a netaláni kihagyások vagy jogtalan felvételek elleni felszólamlások ugyanott benyújthatók. A debreczeni izr. szent-egylet összeíró bizottságának 1900 december 26-án tartott üléséből. Az össze-író bizottság.

— **Az 1900 ik év halottai.** Telik-mu-lik az esztendő és kit a ma, kit a holnap ragad el az élők sorából: kis és nagy em-bert egyaránt. Mert ez a természetnek fe-lülről megállapított rendje és a világ sorá-ban megnyilatkozó örök igaz demokrácia. Meghal, akire rákerül a sor, punktum! Ime itt felsoroljuk az elmúlt év nevezetesebb halottait rendjük, rangjuk, osztályuk sze-rint:

Püspökök: Steiner Fülöp dr. székes-fejérvári püspök, Hidassy Kornél szombat-helyi püspök, Haller salzburgi érsek.

Államférfiak és politikusok: Smolka Ferencz, az osztrák Reichsrath néhai el-nöke, Murawiew Mihály gróf orosz külügy-miniszter, Dumba Miklós, az osztrák urak-házának tagja, ki Budapesten hunyt el, Szilágy József koronaőr, Mócsy Antal, a néppárt orsz. képviselője, Beöthy Algernon és Perczel Béni orsz. képviselők, Hollán Ernő tábornagy, Liebknecht Vilmos német szociálista vezér.

Katonák: Joubert, a burok hős főve-zére, Ozmán pasa, a plewnai hős, Villebois-Moreuil ezredes, a burok egyik alvezére, Pellieux a Dreyfus pörből ismeretes francia tábornok, Bumenthal gróf nyug. tábornagy.

Irók, művészek, zenészek: Nietzsche Frigyes bölesz. Millőcker Károly operett-szerző, Munkácsy Mihály, Papp Dániel író. Schwarz Gyula egyetemi tanár, Erkel Sándor karnagy.

A közélet más férfai: Atzél Béla báró, a Park-Club igazgatója, Eszterházy Móricz gróf; Gerlóczy Károly nyug. polgármester, Schossberger Zsigmond báró, Charoussek Dezső és Steinitz Vilmos sakk mesterek, Zichy Ferencz gróf.

x **Az Angol királynő vendéglőben** dupla márcziusi barna sör (bajor médra), választékos villásreggeli, kitűnő Erzsébet telepi borok, naponként **zeneestély** a Ma-gyari Testvérek és Rácz Károly zenekara által. **Hétfőn, azaz 31-én pedig nagy Sylves-ter-estély, társasjátékkal egybekötve.**

x **A Kerona Takarékszövetkezet és Hitelszövetkezet** működését 1901 január hó 1-én kezdi meg. A szövetkezet évtársulatai 5 évre alakulnak. A szövetkezet 6%-ra nyujt tagjainak, az öt év alatt befizethető összeg erejéig kölcsönöket, melyeket az előjegyzés sorrendje szerint kezesség, jelzálogi bekebe-lezés, vagy más fedezet ellenében ad. Befi-zetési napok: szerdán délután 3-5-ig, szombaton délelőtt 9-11 és délután 3-5 óráig. Beiratkozások a szövetkezet hivatali helyiségében (Piac-utca 6 szám, a keres-kedelmi akadémia melletti) naponta a dél-előtti órákban eszközölhetnek.

— **Vasuti balesetek.** A francia köz-munkaügyi miniszterium már elkészítette jelentésének a vasuti balesetekre vonatkozó részét. E szerint az 1899-ik évben Francia-országban 400 millió ember utazott a vas-utakon. A vasuti baleseteknek 575 ember-élet esett áldozatul; a sérülések száma 1573. A megelőző, 1898 ik évben a halot-tak száma 518, sebesüléseké pedig 1151 volt.

— **Savanyu Józsi szabadlábos.** Felső-Iszka veszprémmegyei községből írják, hogy Savanyu Józsi, a hírhedt rabló, kit tizenöt-évi fogság után most Illaváról feltételes sza-badságra bocsátottak, Felső-Iszka köz-aszta-los műhelyt nyitott.

x **Nagy választékban tart raktáron aquarell mintákat, valamint olaj és aquarell festékeket a Csokonai-nyomda papírkereskedése.**

Dr. J. G. Popp-féle

ANATHERIN

os. k. udvari fogorvos
Bécs, 1846. Csak a
cégemet tartalmazó
francia arany-nyo-
mású két eliquettel
ellátva valódi.

Az 1900. évi párisi nemzetközi orvosi kongresszus által az Anatherin a száj- és fogak ápolására általános használatra ajánlatott és kimutatták, hogy az eddig használt szájvizetek legtöbbje savtartalmu és a száj nyákhártyában krónikus gyu-ladást idéz elő.

Évegenként frt 1.40, 1.—, —.50.

Raktár: Mihalovits I., Tóth B. gyógyszerárban, valamint a legtöbb gyógyszár és illatszerekkereskedésben.

TÁVIRATOK.

— „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

Az osztrák helyzet.

Prága, decz. 28. A „Národní Listi“ értesülése szerint a hivatalos lap december 30-án császári rendeleteket fog közölni, a melyekkel az uralkodó a 14. szakasz alap-ján pénzügyi intézkedéseket tesz s a többi közt hat hónapi költségvetési provizóriumot is elrendel.

Megtámadott angol diplomaták.

Konstantinápoly, decz. 27. Bunsen angol ügyvivőt és az angol nagykövetségnek néhány tagját séta közben a Konstantinápoly mel-lelt levő makrikeujt löpormalom közelében néhány török katona megtámadta. Bunsen lépéseket tett a portánál és azt követelte, hogy a bűnösöket büntessék meg, azon-kivül pedig egy főbb rangú katonatiszt az eset miatt sajnálkozását fejezze ki az angol nagykövetségnek.

Armstrong halála.

Newcastle, decz. 28. Armstrong lord, a híres ágyugyár főnöke, ma meghalt.

Rocheport és Dreyfus.

Páris, decz. 28. Az „Intransigeant“ egy cikke következtében, melyben Roche-fort késznek nyilatkozik bíróság előtt bizonyítani, hogy létezik egy Dreyfus-féle bordereau, melynek szélére Vilmos császár sajátkezűleg írt egy megjegyzést, Dreyfus Waldeck-Rousseau miniszterelnökhöz levelet intézett, melyben ezt az új, neki tulaj-donított büntetést együgyű mesének mondja, újból hangoztatja teljes ártatlanságát és kijelenti, hogy ártatlanságának bírói elismerését utolsó lehelleltéig szorgalmazni fogja. Ő époly kevéssé szerzője a német császár által széljegyzettel ellátott bordereának, mely hamisítvány, mint a hogy nem szer-zője annak a valódi eredeti bordereának, mely Esterházytól, származik. Végül kéri Waldeck-Rousseaut, hogy rendeljen el vizs-gálatot.

A délafrikai háború.

London, decz. 28. Kitchener lordnak egy pretóriai távirata jelenti tegnaptól: Knox tábornok harcba keveredett Dewett csapataival, amelyek Leeuwkop közelében foglaltak állást. Dewett reméli, hogy keresztül tör és ismét dél felé vonul. A Fokgyar-matban a keleti burosztályt, amely valószí-nűleg Reitpoornál állomásozik, az angolok

sakkban tartják. A nyugati osztály, mint már jelentették, két csapatban észak felé ment; az egyik rész Prieska-felé, a másik Strydenburg-felé. — Az angolok üldözik őket.

London, december 28. Kitchener lord jelenti Pretóriából mai kelettel: A burok mult éjjel megtámadták Utrechtet, de két halott veszteséggel visszaverettek. Az an-golok részén egy ember megsebesült. A burok a keleti vasuti vonalon Pán állomás köze-lében föltartóztattak egy vonatot. Csapatokat küldtek oda és az ellenséget egy halott és hét sebesült veszteséggel visszaverték. Az angoloknak egy halottja és négy sebesültje volt. A burok keleti osztályát a Fokgyar-matban tegnap megverték és Ventersfad irányában visszaűzték. A nyugati osztályt jelenleg észak felé szorítják vissza.

London, decz. 28. Az „Evening Stan-dard“ jelenti: Egy ideérkezett távirat sze-rint a yeomanry-csapat legénységét, melyet a burok üldözése közben Prieskánál elfog-tak, ismét szabadon bocsátották, miután lovaikat, a nyergeket és egyéb felszerelést elvették. A burok igen súlyos veszteségeket szenvedtek. A yeomanryk közül tizen se-besültek meg, köztük egy ezredes.

Mulatságok.

Mulatságok sorrendje:

Deczember 30. A Petőfi Dalkör hang-versenye és mulatsága a Bikában.

Deczember 31. István-gőzmalom mun-kásainak Silvester-estélye a „Margit“-fürdőben.

Január 5. A Polgári Kör bálja a Bi-kában.

Január 12. Jótékony nőegylet bálja a Bikában.

Január 15. Gazdász-bál a Bikában.

Január 17. Függetlenségi-Kör bálja a Bikában.

Január 26. Hentes és mészáros ifjak bálja a Bikában.

A szüz királynő.

„Szoknyauralom az angol udvarnál“ ezi-men érdekes könyv jelent meg a német könyvpiacon. A szerző, aki Alvensleben álnév mögött rejtőzik, különösen Erzsébet királynővel foglalkozik és kimutatja, hogy jelleme hiuság, gyűlölet, okosság és nagy-ság vegyüléke volt. Az angol nemzet és a politikusok, tudvalevőleg nem jó szemmel nézték, hogy a királynő nem akar férjet vá-lasztani. Amikor egyszer ezt egy kül-döttség tudtára adta a királynőnek, így felelt:

— Ébredező elmém évétől fogva, ami-akor életemet abból a szempontból tudtam megítélni, hogy a mindenható Isten szolgál-tára születtem, arra az életmódra szántam magamat, amelyet most követek. Biztosít-lak, hogy ez tetszik nekem a legjobban és bizonyára az istennek is ez tetszik a leg-jobban.

Utóbb kijelentette, hogy amennyiben férjet választana, az minden bizonynyal a hon üdvére szolgálna.

— De, tette hozzá, elég lesz nekem, ha sirkővemre azt írják: Mint szüz élt és meghalt egy királynő, aki eddig és eddig uralkodott.

Sok király kérője akadt és valószínű hogy Shakspere, a mikor Porti a kérőiről azt mondja, hogy egymásnak adják a ki-lineset, a királynőre célzott.

Mindamellett a királynő magánéleté-ben a szerelem szép szerepet játszott, bár a mások szerelmi kalandjaival szemben na-gyon szigorú tudott lenni. Grey Katalint és

Hartford grófot, a kik titkon egyekeltek, letartóztatta és szigorú vizsgálatot indított ellenük és azok ellen, a kik a frigyről tudtak. Kevéssel ezután a kedvesét, Dudleyt, nyilvánosan kitüntette kegyének jeleivel. Kenilworthot adta neki, bárósággal ruházta fel. A bárósítás szertartásában személyesen részt vett. A Westminsterben volt a ceremónia és a királynő maga segített, a mikor a köpenyt ráadták az új báróra, Dudley nagy komolyan letérdelt a királynő elé, a ki nem tudta magát túrtóztatni és a kegyencz nyakát csiklandozva mosolyogva fordult Melvil és a francia nagykövet felé azzal a kérdéssel, hogy mint tetszik nekik. Melvil azt felelte, hogy boldog, mert oly királynője van, a ki a jó szolgálatokat meg tudja jutalmalmazni.

— Igen ám, — szólta a királynő, — de azért az a nagy fickó mégis jobban tetszik önöknek.

Azzal lord Darnleyre mutatott, a ki azzal a pallost vitte a királynő elé.

Tizenkilenc évig tartotta fogva Stuart Máriát, míg végre lefejeztette. 1587 február 8-án, a kivégzés napján Mária felöltötte legszébb ruháját és amikor a sberif azt jelentette neki, hogy minden készen van, mosolyogva felelte, hogy ő is elkészült. Mária gondtalan arccal követte a sberifet a vesztőhelyre és nyugodtan nézte a két hóhért. A petersboroughi pap felajánlotta neki szolgálatát, de visszautasította, mire a pap mégis hozzálépett és hosszadalmas beszédet intézett hozzá. Biztosította a királynőt, hogy még választhat a között, vajjon az ítélet napján üdvözléssel vagy átkozódással fogadják-e.

A királynő végre félbeszakította a papot és kijelentette, hogy a maga vallásában akar meghalni. Erre aztán hölgyei segítségével vetkőzödni kezdett. A hóhér segíteni akart, de a királynő mosolyogva szólta, hogy nem szokta meg, hogy akkora társaság előtt és olyan segítség mellett vetkőzödjék. Siró eselődését esöndre intette. Nyugodtan hajtotta fejét a tőkére és a hóhér két csapással választotta el a testtől. A még vonagló arcu véres fejet a hóhér a nép felé tartotta, a pap pedig felkiáltott:

— Így pusztuljon Erzsébet királynő minden ellensége.

— Amen, — mondta rá Kent.

Amint Erzsébetnek tudtáraadták, hogy a kivégzés megtörtént, sirva fakadt, gyászolt és — vizsgálatot indított az államtanács ellen. Mennyi volt ebben az őszinteség, mennyi a színlelés, azt bajos megállapítani.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **A madarak és a rovarok repüléséről.** Általában azt hiszik, hogy a madarak sokkal gyorsabban repülnek, mint a rovarok. Azok a természetvizsgálók azonban, a kik e tárggyal kísérletileg foglalkoztak, azt állítják, hogy a dolog éppen fordítva van, azaz a rovarok repülése sebesebb, mint a madaraké. A légy meglehetősen lassan repül, de azért szárnyával másodpercenként 800-szor ver s e repüléssel másodpercenként körülbelül 8 méternyi sebességgel kalad. De ha üldözik, képes másodpercenként 50 méter sebességgel is repülni. Ha e repülési sebességet megtartja hosszabb időn keresztül, 33 másodperc alatt egy angol mértföldet tesz meg. A kik sokat utaznak vasúton, gyakran láthatják, hogy egy-egy darázs vagy méh a vonattal egyenlő sebességgel repül tova hosszabb időn keresztül. A fecske egyike a leggyorsabb röptü maradaknak. Nem sokkal ezelőtt azt hitték, hogy minden rovar képes utolérni. Az amerikai természetvizsgálók szerint azonban egy nagy légy, melyet az amerikaiak „dragon fly”-nek neveznek oly gyorsan repül, hogy a fecskét a dragon fly jóval maga mögött hagyja.

* **Eloszerít üveg.** A plébános ebédközben elfintorítva arcát, oda szól a gazdaasszonyához:

— Julcsa, miféle paszuly ez? Ez csupa pálinka!

Julcsa: Jaj, főtisztelendő ur, eltévesztetem, a spirituszos üvegből töltöttem bele eczet helyett.

Plébános: Hát aztán hogy merte be találni.

Julcsa: Azt gondoltam, hogy ugy is jó lesz, mivel nem tetszik szagot érezni.

* **Kegyetlen divat.** Kevesen tudják, hogy a drága ezüstszerű prémet, melyet esinesilla néven árusítanak, hogyan szerzik. A gyapjas egér, mint ahogy a csinesillát hazájában nevezik, tengeri nyulhoz hasonló és körülbelül akkora állatka, mely Dél-Amerikában a perui, bolíviai és chillei Cordillerák sziklahasadákában él. Ezeket a vidékeken nagyon ritkán esik az eső és ez az oka annak, hogy a selyemlágyságu csinesilla-prém az esőtől megomlik. Az amerikai trapperek azelőtt hosszú falándzsákkal fogdosták a csinesillákat, melyeket így a szó szoros értelmében fölnyársaltak. Ez az eljárás azonban sok kárt tett a drága prémben és így most dinamittal kergetik ki a csinesillákat buvóhelyeikből, aztán agyonverik őket. A nyers csinesilla-bőröknek darabja már Amerikában 20—80 korona. Nem esoda hát, ha egy gallér az ezüstös prémből olyan sokba kerül. Londonban különben a hölgyek ezeket a kedves állatkat most a házban tartogatják. A csinesilla, melynek préme eleven állapotban még sokkal lágyabb és selymesebb, nagyon könnyen megszeli dül. Szébb a legszebb macskánál és nagyon tisztá.

* **Az első „te.”** — Mennyire vagy már a vőlegényeddel? Tegez-e már?

— Oh igen! Éppen tegnap kérdezte tőlem: mennyi is a te hozományod, Ellácskám?

CSARNOK.

Egy hónap története.

— A kétszáz év előtti Debreczen életéből. —

Közli: *Zoltai Lajos.*

(Folytatás.)

1681. Die 17. Sept. Vég Mihály Uram expediáltatik a Táborra Urunk számára viszen a Teleki Uraméval másfél száz köből árpát.

Eodem die. A magyar Tábor Böszörménytől elindult s Téglásnál volt Statioja, H a t h á z között.

Die 18. Kálló alá megyen az egész tábor, holot az Város pusztán hagyatik és Várbeli német had erősen resistal némely rebellis magyarokkal edgyütt.

Die 18. Nehéz István, Baranyi Mihály és Vég Mihály Uramék expediáltatik Urunkhoz, a Táborra sok rendbeli kívánságoknak orvoslására.

Die 19. Az T. Tanács az rettenetes sok inségre nézve 32. Adót rendel.

Eodem die. Varga György Uram expediáltatik az Passához az Táborra éléssel. Kis Mátyás Uram, Tót István és Ormós Mihály Uram helyében expediáltatik tábori quartélyra.

Eodem die. Az Méltóságok parancsolattal küldeni üres hordókat, lajtorjákat Kállónál lévő táborra sietéssel.

Die 21. Guti Márton uram expediáltatik Urunk Nagysága táborába Kállóhoz 40 köből árpával, kenyérral és holmi konyhára való fűszerszámmal.

Eodem die. Erdődi Ferencz Uram expediáltatik Urunkhoz, az Németh táborral haza jött Balás nevü kocissal, kiis ad vivum referallya az dolgot mint látta mennyi segét, ugy hogy egy németh forintot csak mi kicsin kenyeret is eladhatnák, ha kaphatnák. (Az eredeti szöveg egy része tintával erősen, olvashatatlanul keresztül van huzva.)

Die 21. A Táborra ment böcsülletes Tanácsbeli Atyánkfiak mind arestáltatnak;

hogy a Teleki Urtul kívánt szekereket és egyéb élést kívánsága szerént mindgyárt nem állítottuk, esküvén nagy eskövésekkel, hogy ha holnapra 16 négy-négy lóval való szekereket és két jó erős vasas tiz tiz ökrével való szekereket nem küldünk, em bereinket az Agyukhoz kötteti, szidalmazván bennünket, nagy böcsütelenségünkre. A Sz. Isten szabaditana meg Teleki Mihály Uram hatalma alól!

Eodem die. A 20. die expediáltatott emberünkkel való szolgálta haza böcsültatik.

Eodem die. Urunkul patens mandatum érkezik, hogy a fegyver viselők minden felől a Táborra kénszeritessenek menni.

Eodem die. Szathmáry János és Apáti Miklós Uramék Urunkhoz expediáltatnak a német táborra való menetelért hogy passust engedjen, hogy oit kemény Arestomban lévő Atyánkfiak job móddal szabadithatók. Elmenvén vékony válaszok leszen die 22 haza jünek. Két patenset hozván az tolvajok kergetéséről.

22. Die. A szolgálta Balás nevü visszaküldetik a német táborra.

Die 22. A kívánt szekerek, melyek miat embereink a Táboron Arestaltatnak, expediáltatnak éléstit szépen vivén el rajtek. Báthori István Uram által praesentaltatik és Varga György által.

Die 23. Fazekas Péter Uram expediáltatik Somlyóra, a Böszörményi kapitánét költözteti Urunk parancsolattal.

Die 24. Isten Gondviseléséből Borbély András Uram haza jó az Német táborral szökve. Mindgyarást küldetik Borbély János Urammal edgyütt Urunkhoz Kállónál lévő táborban, holott visznek az Urak számára fejér kenyereket, öt általag bort, szőlőt és baracczokat: Urunknak pogácsákat.

Eodem die. Németsi Pál Deák Uram érkezik haza a táborral, hozván híru az Passának Biró Uramra való nagy haragját, az Böszörményiek részéről küldött Levélnek paríaltatásáról, annak nem kellett volna ugy lenni, és az Fejedelemhez nem kellett volna in Paribus küldenie, kitis az Böszörményiek híruink nélkül osekledtenek.

Balás nevü Péterfiak kocsis Rakamaztul vissza jó híret halván Borbély András Uram szabadulásának.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZINHAZ.

Folyó szám 91.

Bérlet 75-ik szám „C”.

Holnap, szombaton, december 29-én:

Boccacció.

Nagy operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Boccacció	F. Kállay L.	Izabella	K. Galyasi P.
Pietró	Péchy L.	Lambertucco	Sziklay M.
Szkaldza	Nagy Gyula	Peronella	Szigeti L.
Beatrice	Bárdos Irma	Fiametta	Perényi M.
Lotteringi	Karacs I.	Udvarmester	Ifj. Szatmáry
Könyvárus	Ifj. Szatmáry	Leonetto	Környey B.

Holnapután, vasárnap, decz. 30-án két előadás.

Délután 3 órakor, félhelyárrakkal:

A szegény Jonathán.

Operette 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, rendes helyárrakkal:

Két huszár egy baka.

Népszimnű 3 felvonásban.

Színházi műsor.

Hétfőn, december 31-én, bérlet 76. sz. „A” — IV-ik László. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Dobse László.

Kedden, 1901. év január 1-én, új év napján két előadás; délután 3 órakor félhelyárrakkal: A cornevillei harangok. Nagy operette 3 felv.; este 7 és fél órakor, bérlet 77. sz. „B” — Mátyás király les z.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december hó
folyamán a raktáron lévő

Női ruhaszöveteket

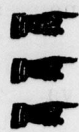
színes selymeket, mosó velezeket,
atlas-satin és batisztokat,
haraszt-kendőket,

valamint

szőnyeget, függönyöket
tetemesen leszállított áron árúsítjuk el.

Szabó Lajos Fiai

Debreczen, Rózsater.

Több ezer darab
maradék női ruhaszövetekből
feltűnő olcsó áron.

7 méter egy ruhának való női
divatszövet 1 frt 75 kr.

Szendrő Sándor

zongora-készítő és hangoló.

Ajánlja legjobb gyártmányu

zongoráit és pianinóit.

Javításokat és hangolásokat előnyös
árak mellett eszközöl.

Lakás: Szt.-Anna-utca 3.

Pincze

hordós és üvegezett borok
beraktározására kiválóan al-
kalmas, a **Kossuth-utca**
elején kiadó. Czim a kiadó-
hivatalban.

Naplók,
Főkönyvek,
Ténytárkönyvek,
Folyószámlakönyvek,
Lejárati könyvek,
Előjegyzési könyvek,
Bevásárlási könyvek

különböző nagyságban és vas-
tagságban, a legfinomabb könyv-
papirosból készítve, erős kötés-
ben.

Másolókönyvek

patent mutatóval, japáni papi-
rosból

legolesőbb beszerzési forrása

a Csokonai-papirkereskedés
Kossuth-utca 13.

☞☞☞ Tisztán kezelt ☞☞☞
természetes homoki borok.

Szabó Kálmán és Testvérei

szent-annai szőlőtelepük terméséből kitűnő minőségű

☞ **homoki fajborait** ☞

eladás alá boesátván, azokat **eredeti** 1 literes palaczkokban, külön-
féle minőségben, igen jutányos árban árúsítjuk, melyre a tisztelt
közönség becses figyelmét különösen felhívjuk.

Seréby Fülöp Utódai.

☞ **Nagy Ujévi Vásár!** ☞

Halmágyi Sámuel

női felöltők áruházában, Debreczen, Főtér

A RAKTÁRON LÉVŐ

Kabát,
Paletó,
Bunda,

Plüsch kabát,
Gallér,
Blousok,

Övök,
Jabok,
Csokrok stb.

Szörmeáruban :

Gallér, **Sapka,**
Karmantyu (Muff) **Collier stb.**

feltűnő olcsó árakban lesznek eladva.